

השיעור. עבודה של מיכל הלפמן (צילום: יח"צ)

תערוכה - חו"ל מפוצצות את הבועה

שלוש אוצרות יהודיות מבריטניה, מקנדה ומצרפת החליטו להציג בלונדון תערוכה קבוצתית של אמנות תל-אביבית עכשווית. בתערוכה, "Jaffacakes TLV", יוצגו עבודות של אמנים ישראלים צעירים, שחלקם כבר מציגים בעולם. המארגנות מבטיחות שזוהי רק ההתחלה

חגית פלג-רותם
hagitpr@globes.co.il

ברחובות שלנו יש קסם מיוחד. עובדה. כך לפחות חושבות שלוש אוצרות זרות מבריטניה, מקנדה ומצרפת, שהחליטו להביא את קסם האמנות המתחוללת בבועה התל-אביבית ללונדון. "התערוכה הקבוצתית הראשונה בלונדון של אמנות עכשווית מתל-אביב", כך מגדירות האוצרות את "Jaffacakes TLV", שתפתח בגלריה לונדונית באמצע אפריל. Jaffacakes הן עוגיות מצופות שוקולד במילוי תפוז, הוזכות לפופולריות רבה באנגליה, ושקריות על שם מותג התפוזים "Jaffa" ז"ל. השם החביב ישמש כדי לקרוץ לאהדת הקהל, בעוד שהזיהוי הישראלי דווקא אינו הקו המוביל של האוצרות. "הדור החדש של האמנים בישראל לא מזהה עצמו כישאלי ולא עוסק בשאלות לאומיות ובבעיה הפלסטינית. בבועה התל-אביבית האמנים רואים עצמם כבינלאומיים. זה לא שהם מתכחשים למקורות, יש להם שייכות מאוד ברורה למקום שבו הם עובדים או שחיו בו וגדלו בו. אבל תל-אביב

היא זירה מאוד בינלאומית והאמנות בה היא בינלאומית, ברמה מאוד גבוהה", אומרת מאיה מורגנשטרן, מצוות האוצרות. **איך החלה היוזמה?** "בתקופת המשבר הכלכלי של השנה שעברה מצאנו את עצמנו פנויות ורצינו לעבוד יחד. כולנו בעלות קשר משפחתי יהודי ואנחנו עוקבות אחר זירת האמנות הישראלית מאוד מקרוב. הגענו למסקנה שבלונדון אין כלל חשיפה לאמנות ישראלית עכשווית וצעירה, והחלטנו שזה יהיה הפוקוס של התערוכה".

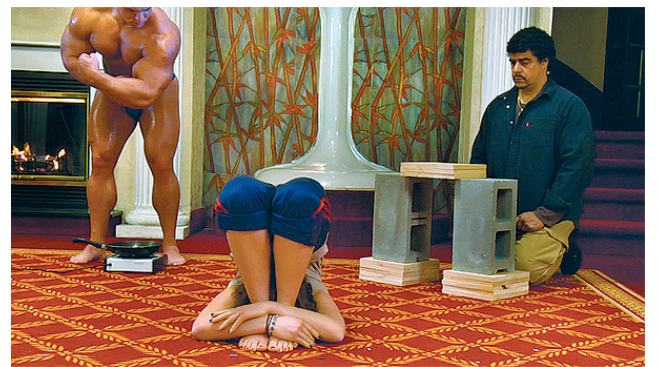
איך מילה על פוליטיקה

מורגנשטרן היא צרפתייה ושותפותיה ליוזמה, יסמין דטנאו הבריטית ולארה וולף הקנדית, יוצרות יחד משולש קוסמופוליטי רחב אופקים. בחירת האמנים משקפת בבירור את הזיקה הקוסמופוליטית הזו: כולם צעירים מאוד, בשנות ה-20 וה-30 המוקדמות שלהם, ומבטם מרחיק ראות מעבר לרחובות תל-אביב. מאיה אטון, מיכל הלפמן ויוחאי מטוס, העובדים בתל-אביב אך כבר מציגים גם ברחבי העולם, נו הופ (אמריקני במקור), נעמה צבר ומיקה רוטנברג (חיות קעת בניור יורק) ונגה אנגלר (חיה בלונדון). הפתעת התערוכה הוא סיפור קצר מאת אתגר קרת שנכלל בקטלוג, ומעניק לאמנות הפלסטית הקשר תרבותי קצת יותר מילולי, אך עדיין מינימליסטי וסוריאליסטי - כדרכו של קרת. "עברנו על עבודות של יותר ממאה אמנים והבחירות שלנו היו מאוד עקביות אבל מאוד אינטואיטיביות", מסבירה מורגנשטרן. "כשניסינו לנסח את האופי והמהות של הבחירה שלנו גילינו

שהכתיבה של אתגר קרת מתארת בדיוק את אותה אווירה של העבודות שאנחנו מציגים - משהו יומיומי, אורבני, פתוח לפרשנות אישית. יצרנו איתו קשר והוא נתן לנו לתערוכה סיפור שטרם פורסם".

זה מיוזם עסקי בעיקרו או "ציונות"? "המטרות בטווח הקרוב הן להביא אמנות ישראלית עכשווית ללונדון. בטווח הארוך אנחנו רוצים להעביר את הפוקוס בדיוק על ישראל למשהו נוסף חוץ מפוליטיקה ולהכניס את האמנים האלה לאוספים בריטיים".

אתן חושבות שתוכלו להפריד את האמנות מהפוליטיקה? "בתחילה יותר חששנו והיה לנו מאוד חשוב להדגיש שזו לא תערוכה לאומית ולא תערוכה ישראלית אפילו, כי תל-אביב מאוד שונה מירושלים, למשל. כיום אנחנו מבינות שאם אנשים יראו את זה בהקשר הפוליטי -

נתון מיצב של מיקה רוטנברג שיוצג בתערוכה (צילום: יח"צ)

זה עניינם". **והקהל יבוא במיוחד?** "מצאנו תורם שמאמין בנו ואיפשר לנו להציג בחלל הגלריה The Rove. זה אזור מעולה, בלב זירת האמנות של לונדון ולא רחוק מגלריה ווייט קיוב. היה לנו חשוב להיות במקום נגיש והומה". על מנת להגביר את הבאזז, במהלך התערוכה יתקיימו מפגשים בגלריה עם אתגר קרת ועם האמנים, וכן ייצאו מהתערוכה סיורים לגלריות ולמוסדות אמנות כמו סרפנטיין, ווייטצ'פל ואוסף זבלרוביץ/176.

"Jaffacakes", פתיחה: 15:4, 20:00;
שיח גלריה עם אתגר קרת ב-17:4,
15:00. נעילה: 15:5, Hoxton 34-33,
Old Street/Liverpool), Square
jaffacakestlv.com. (Street tube

ספר

אמנות ישראלית - יש דבר כזה?

הספר הייחודי "אמנות ישראלית עכשווית" שואף למפות את זירת האמנות הישראלית בשנים האחרונות

לרשימה. לצדם מופיעים אמנים צעירים ביותר, כמו רותי נמט, גידי רובין וקרן רוסו, אך חסרים כמה מעמיתיהם. כל אמן מיוצג בכפולת עמודים הכוללת 2-3 יצירות ובטקסט קצר וידידותי, שכתב עליו אחד מאנשי המקצוע בענף. בפתיחת הספר הוסיפו המחברות "קווים לדמותה של האמנות הישראלית עכשווית", מאת רותי דירקטור, ושיחה מרתקת על "אז ועכשיו" עם האוצר של אמנות ישראלית עכשווית מאז שנות ה-60, יונה פיישר.

אלקלעי: "במקור היו ברשימה 100 אמנים, אך לצערנו, ברגע האחרון ביקשו חמישה אמנים פלסטינים ואמנית יהודייה אחת לצאת מהספר, כדי לא להיות מזוהים כחלק ממכלול של אמנות ישראלית". ריבקינד בן צור: "עלתה השאלה אם יש דבר כזה אמנות ישראלית. אין לי תשובה חד-משמעית. 30% מהאמנים הישראלים חיים בחו"ל לפחות חלק מהזמן. יש כאן התייחסות למגדר, לגבולות, לזהות יהודית, אישית, ישראלית, ויש אמנים יותר אוניברסליים, שהאמנות שלהם לגמרי לא קשורה לארץ".

"אמנות ישראלית עכשווית", איריס ריבקינד בן צור ורויטל אלקלעי, מודן, 222 עמ'

אלקלעי (מימין) וריבקינד בן צור (צילום: תמר חצפי)

כששתיהן היו בחופשת לידה. "גיבשנו רשימה של 347 אמנים והחלטנו לגבש פאנל מומחים שיבחר את הרשימה הסופית. אנחנו אנונימיות, וזה עבד לטובתנו. הבחירה נעשתה בלי אינטריגות ובלו גורמי לחץ. בבחירה לא התייחסנו לגילם של האמנים אלא לפעילות שלהם, למידת הבולטות שלהם בשדה האמנות הישראלית". כך מופיעים בספר מיכל נאמן, סיגלית לנדאו, גיר וועדי נס, מופיע משה גרשוני, אבל לא שני בניו, אורי וארם. מופיעים דגנית ברסט, נחום טבת ויאיר גרבוז, וחסרים רבים מבני דורם. רפי לביא וגדעון גכטמן, שהלכו לעולמם בשנים האחרונות, נכנסו

אלקלעי: "היו ברשימה 100 אמנים, אך ברגע האחרון ביקשו חמישה אמנים פלסטינים ואמנית יהודייה אחת לצאת מהספר, כדי לא להיות מזוהים כחלק ממכלול של אמנות ישראלית"

עטיפת הספר "אמנות ישראלית עכשווית" נראית כהזמנה להצצה. העטיפה מנוקבת באופן המזכיר חלונות בבניין, ומבעד להירי החלונות המוארכים ניתן לזהות רק כתמי צבע וחלקיקי תמונות. זוהי בחירה מעניינת שמעידה על הניסיון של מחברות הספר, איריס ריבקינד בן צור ורויטל אלקלעי, שלא לסמן את "התמונה" של האמנות הישראלית העכשווית. לא להכתיר מלכים ולא להאדיר יצירות, אלא לתת לריבוי מקום הראוי לו. הספר שואף למפות את זירת האמנות הישראלית ולספק מעין מדריך מתומצת של העוסקים הבולטים בתחום בשנים האחרונות. לצד העובדה שהוא יחיד בדורנו, ייחודו בכך שאינו מקדיש מקום רק לאמנים שנכללים בין דפיו, 94 במספר, אלא גם מביא לקדמת הבמה את האנשים שמאחורי הקלעים - אוצרים, חוקרים ומבקרים - שהוזמנו לכתוב איש-איש על האמנים הקרובים ביותר לליבו. הספר יצא לאור לאחרונה, אך העבודה עליו ארכה כ-3.5 שנים, מה שמעלה על הרעת שאלות כמו מה זה "עכשווית" וכיצד מגדירים את טווח הבחירה באמנים. "ברגע שעושים ספר צריך לתחום", מסכימה ריבקינד בן צור, שיזמה את הוצאת הספר, בעת שהות בלונדון. אלקלעי, שאף היא חיה בלונדון שנים רבות, חברה אליה